

Uppföljning av BBT:s nya beredningsprocess

Mario Plos

2025-02-18

Innehåll

Sammanfattning.....	1
BBT:s nya beredningsprocess.....	3
Utvärderingens utformning	4
Svar från huvudsökande	5
Svar från FOI-handläggare	7
Svar från forskningsrådet.....	8
Synpunkter på beredningsprocessen från CIR-dagen.....	10

Sammanfattning

BBT:s nya beredningsprocess för FOI-projekt har utvärderats efter att denna använts för första gången under 2024. Intervjuer har genomförts med personer som deltagit i hela processen. Såväl huvudsökande, FOI-handläggare som forskningsrådets medlemmar har intervjuats. Vid intervjuerna ställdes öppna frågor och de synpunkter som framkommit redovisas i följande avsnitt. I tillägg har synpunkter efterfrågats och samlats in vid CIR-dagen 2025.

Nedan sammanfattas de viktigaste resultaten från utvärderingen:

- Nästan alla av de intervjuade är positiva till det nya upplägget och flera av dem framhåller att det är arbetsbesparande.
- Den nya beredningsprocessen ger Trafikverket större möjlighet att påverka forskningen, både genom att ta fram prioriterade områden och forskningsfrågor, genom den feedback förslagen får och genom att FOI-handläggarna medverkar vid framtagande av projektspecifikationerna.
- Det är viktigt att behålla samma upplägg i flera år, och att inte göra för mycket förändringar, vilket framhålls av flera personer.
- Forskningsrådet tycker att processen för utvärdering av projektförslagen i stort har fungerat bra, och att det varit bra diskussioner på forskningsrådets möten.
- Feedbacken från forskningsrådet anses av de flesta huvudsökande och FOI-handläggare som bra och relevant, och den har bidragit till att förbättra ansökan.
- Stödet från Trafikverkets FOI-handläggare upplevs av de flesta huvudsökande som bra, med engagemang, bra feedback och hjälp med kontakter. Möjligheten för FOI-handläggarna att ge stöd i sakfrågan och att påverka är god, åtminstone i de fall de är insatta i ämnet och förstår forskningsprocessen.
- Tidsgränserna anses generellt som rimliga och har för de flesta fungerat bra även om de varit korta. För en del har det dock blivit stressigt, speciellt om projektförslaget behöver förändras eller kompletteras.
- För huvudsökande har det varit viss förvirring kopplat till FOI-portalen, men denna ses som ett steg framåt av FOI-handläggarna, med minskad administration.

Det har också framkommit en del förslag till förbättringar av beredningsprocessen:

- För att möjliggöra samfinansiering behöver tidsgränserna för denna ses över. Mest kritiskt verkar det vara med möjligheten till samfinansiering från SBUF.
- En tidigare utlysning skulle ge mer tid för kontakt med industripartners.
- Tydligare instruktioner för de olika ”inskicken” kan behövas, inte minst kopplat till FOI-portalen.
- Processen för forskningsrådets bedömning kan förbättras:
  - Kriterier för betygssättning i de olika skedena
  - Hur får vi kompetent bedömning inom olika områden och i olika skeden?
  - Hur kan vi förbättra feedbacken (tydlig, specifik och förbättrar förslagen)?

- Bättre framförhållning i planeringen
- Det har framkommit att det finns behov av uppdragsforskning definierat av Trafikverkets behov. Detta behöver kunna hanteras inom BBT när det är inom vårt område. Ett sätt att hantera detta behöver tas fram.
- Trafikverket behöver kunna ta hand om frågor som är utveckling snarare än forskning

Viss kritik mot den nya processen har framkommit från enskilda personer, såsom:

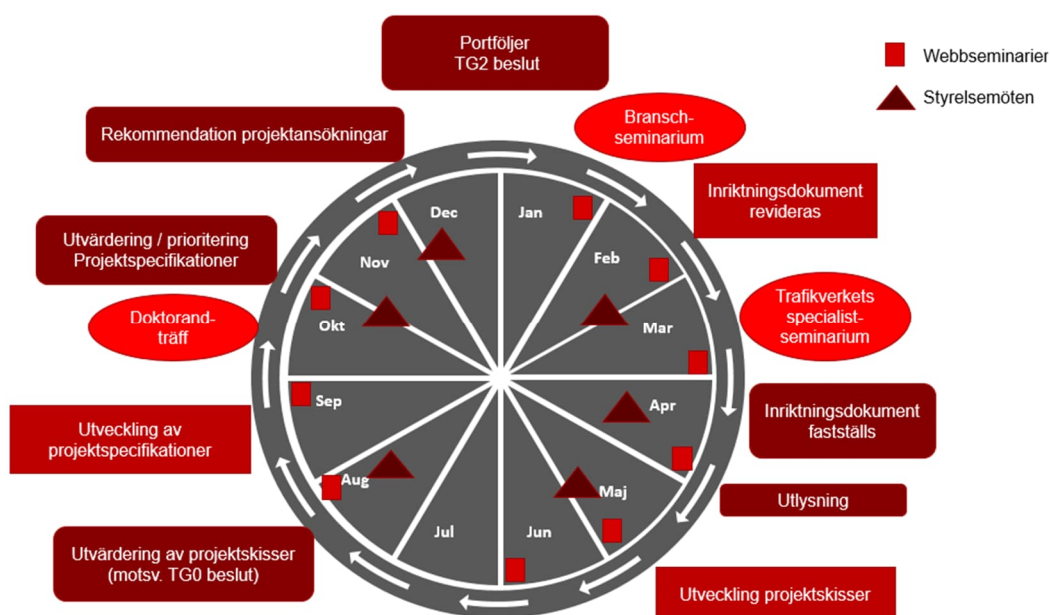
- Det har varit språkproblem med svenskan
- Det är negativt med färre ansökningstillfällen
- Trafikverket kan (fortfarande) inte styra vilken forskning som utförs
- Visst jäv går (även med den nya processen) inte att undvika
- Vi har blivit för strikta med jäv – vi måste kunna använda rätt kompetens
- Processen har blivit för omständlig, med för många steg och krav på mycket text.

BBT:s nya beredningsprocess

Från och med maj 2024 infördes en ny beredningsprocess FOI-projekt inom BBT. Syftet var att skapa en transparent och tydlig process och att åstadkomma ett ökat engagemang från Trafikverket i utformning, genomförande och nyttiggörande av FOI-projekten. Förhoppningen var dessutom att den nya processen (totalt sett) skulle innebära mindre arbetsinsats för de som söker projekt. Den nya processen beskrivs i detalj i BBT:s inriktningsdokument, se www.foi-bbt.se.

Den nya processen består av följande steg:

- Prioriterade forskningsinsatser tas fram/revideras i samverkan med branschen, FOI-utförarna och Trafikverkets specialister inom området. Trafikverkets specialister kompletterar detta med förslag till forskningsfrågor.
- Förslag till projekt utarbetas av FOI-utförarna i form av korta projektskisser.
- Projektskisserna utvärderas av BBT:s forskningsråd och BBT:s styrelse beslutar om vilka av dessa man vill skall utvecklas till projektspecifikationer.
- FOI-utförarna utvecklar fullständiga utkast till projektspecifikationer med stöd av Trafikverkets FOI-handläggare.
- Utkast till projektspecifikationer utvärderas av BBT:s forskningsråd och BBT:s styrelse fattar beslut om vilka som skall kompletteras/justeras till slutliga projektspecifikationer.
- FOI-utförarna inarbetar synpunkter och kompletterar till slutliga projektspecifikationer med stöd av FOI-handläggarna.
- BBT:s styrelse fattar beslut om rekommendation av finansiering.
- Trafikverkets portföljer beslutar om finansiering.

Figur 1. Skiss BBT:s årscykel

Utvärderingens utformning

För att utvärdera BBT:s nya beredningsprocess genomfördes intervjuer med personer som deltagit i hela processen. BBT:s utlysning 2024-2 var den första utlysning som följde den nya processen och av de som deltagit i denna intervjuades följande personer:

- Huvudsökande (S) för de projekt som rekommenderats av BBT (9 av 9 personer)
- FOI-handläggare (H) för de projekt som rekommenderats av BBT (5 av 8 personer)
- Forskningsrådets (R) medlemmar (5 av 5 personer)

Intervjuerna genomfördes av Mario Plos som enskilda online-möten på Skype. Vid intervjuerna ställdes öppna frågor, och svar och reflektioner på dessa antecknades. Synpunkter som framfördes redovisas i följande avsnitt. Då flera personer framfört liknande synpunkter redovisas dessa gemensamt och antal personer som framfört synpunkten är indikerat inom parentes efter synpunkten.

Följande frågor ställdes vid intervjuerna. Frågorna varierade något mellan grupperna av respondenter. Efter frågan anges vilka grupper som fått denna (inom parentes, med förkortningar enligt punktlistan ovan).

- Vad tycker du om upplägget med beredning av FOI-projekt i flera steg? (alla)
- Hur tycker du att processen för utvärdering fungerat? (R)
- Vad anser du om den utvärdering och feedback projektförslaget fått? (S, H)
- Vad anser du om medverkan och stöd från Trafikverkets FOI-handläggare? (S)
- Vad anser du om möjligheten att påverka projektets mål och utformning? (H)
- Hur tycker du att tidsgränserna fungerat? (alla)
- Hur tycker du att administrationen för dig som FOI-handläggare fungerat? (H)
- Vilka behov av förbättringar ser du? (R)
- Har du ytterligare kommentarer? (alla)

I tillägg till intervjuerna hölls ett branschseminarium som en del av CIR-dagen den 28 januari 2025. Deltagarna fick där bland annat möjlighet att lämna synpunkter på BBT:s nya beredningsprocess. Dessa synpunkter redovisas i ett separat avsnitt nedan.

Svar från huvudsökande

Vad tycker du om upplägget med beredning av FOI-projekt i flera steg?

- Det är bra med beredning i flera steg (8/9)
- Det nya upplägget är arbetsbesparande(5/9)
- Det är bra att få feedback på projektförslagen, med möjlighet att förbättra det (3/9)
- Det är bra att det ges förslag på forskningsfrågor som är intressanta för Trafikverket (1/9)
- Ändra inte för mycket i upplägget, behåll tiderna (1/9)
- Det är negativt med färre ansökningstillfällen (1/9)

Vad anser du om den utvärdering och feedback projektförslaget fått?

- Feedbacken har varit bra (7/9).
- Feedbacken har hjälpt till att förbättra ansökan (6/9).
- Feedbacken har varit lite konstig. Den har varit för generell, inte hjälpt inte att förbättra ansökan och/eller det har varit svårt att förstå vad som menas (3/9)
- Feedbacken har varit konkret och tydlig (2/9).

Vad anser du om medverkan och stöd från Trafikverkets FOI-handläggare?

- Stödet har varit bra (8/9)
- FOI-handläggaren har gett bra feedback (6/9)
- FOI-handläggaren har varit engagerad (5/9)
- FOI-handläggaren har hjälpt till med kontakter som förbättrade projektförslaget (2/9)
- FOI-handläggaren har inte kunnat ge stöd i sakfrågan (2/9)

Hur tycker du att tidsgränserna fungerat?

- Tidsgränserna har fungerat bra (6/9)
- Det har varit bra med korta tidsgränser (6/9)
- Det har varit stressigt (3/9)
- Det har funnits för lite tid när större förändringar eller kompletteringar av projektförslaget krävs (2/9)
- Det hade varit bra om utlysningen publicerades tidigare. Det hade givit mer tid för kontakt med industripartners (1/9).
- Tidsgräns för att säkerställa samfinansieringen är för kort. Det är i princip omöjligt att kunna få klart med samfinansiering från SBUF (1/9)

Har du ytterligare kommentarer?

- Det har varit viss förvirring kopplat till den nya FOI-portalen (4/9), t.ex.:
  - Diskrepans mellan rubrikerna i projektskissen och de för projektspecifikationen
  - Det finns ingen självklar plats för målen i projektspecifikationen

- Informationen om var infon ska in behöver förbättras
- Instruktioner angående tidsatta arbetspaket, milstolpar och disseminering behöver förbättras
- Det vore bra om FOI-portalen hade funktionen att kunna exportera pdf med rubriker och instruktioner
- Det finns stavfel: Trafikslagsövergripande.
- Det var språkproblem med svenskan (3/9)
- Det var för många steg i processen och för omständligt (1/9)
- Det krävs mycket text i projektspecifikationen (1/9)

Svar från FOI-handläggare

Vad tycker du om upplägget med beredning av FOI-projekt i flera steg?

- Det är positivt med det nya upplägget (4/5)
- Det get större möjlighet för Trafikverket att påverka forskningen (2/5)
- Det är bra med framtagning av prioriterade områden för forskning och prioriterade forskningsfrågor (2/5)
  - Det kan bli ännu bättre med möjlighet till förberedelse inför specialist-mötet
- Det är bra att vara med vid framtagande av projektspecifikationen (2/4)
- Formatet på projektskissen är bra (1/5)
- Processen innebär många "inskick", vilket borde gå att reducera (1/5).
- Det finns problem med nuvarande process (1/5):
  - Det är forskarutförarna snarare än Trafikverket som sätter ramarna
  - BBT/Trafikverket borde specificera vad man vill ha gjort i större utsträckning och låta forskningsutförarna tävla om att göra detta
  - Visst jäv går inte att undvika med nuvarande process

Vad anser du om den utvärdering och feedback projektförslaget fått?

- Det har varit rimliga/bra kommentarer (3/4)
- Det kan vara svårt för forskarutförarna att förstå vad kommentarerna avser och de kan behöva hjälp från Trafikverket med detta (vilket varit väldigt uppskattat) (2/4).

Vad anser du om möjligheten att påverka projektets mål och utformning?

- Möjligheten att påverka är god, i alla fall om handläggaren kan ämnet och förstår forskningsprocessen (3/4)
- Det kan vara svårt att bidra mer än rent administrativt om man inte har rätt ämneskompetens för projektet (2/4).
- Det återstår att se om forskarutförarna verkligen tar till sig av synpunkterna (1/4)

Hur tycker du att tidsgränserna fungerat?

- Tidsgränserna har varit rimliga (4/4)
- Det kan vara svårt att hinna med själv (2/4).
- Korta tidsgränser gör att arbetet blir effektivt och koncentrerat, vilket är bra (1/4)

Hur tycker du att administrationen för dig som FOI-handläggare fungerat?

- Det har inte varit mycket administration hittills (4/4)
- FOI-portalen är verkligen ett steg framåt (men kan bli ännu bättre) (1/4)
- Det är jobbigt med ytterligare en digital plattform (1/4)

Har du ytterligare kommentarer?

- I det stora hela väldigt positivt – det känns som att vi jobbar i medvind nu. (1/4)

Svar från forskningsrådet

Vad tycker du om upplägget med beredning av FOI-projekt i flera steg?

- Det är positivt med det nya upplägget (5/5)
- Det är bra att vi (Trafikverket) försöker styra in forskningen i flera steg (2/5)
- Det är bra med en kort projektbeskrivning först - sparar tid för alla (2/5)
- Viktigt att behålla samma upplägg i flera år – undvik ändringar (2/5)
- Bra att handläggarna kan engagera sig mer och inte bara vara administratörer (1/5)
- Det vore bra med tydligare instruktion för projektskissen (skisserna var på olika nivåer) (1/5)
- Ledningen av processen har fungerat bra (1/5).

Hur tycker du att processen för utvärdering fungerat?

- Processen har fungerat bra (3/5)
- Det har varit bra diskussioner på forskningsrådets möten (3/5)
- Det är bra att det är Trafikverket som läser och bedömer projektförslagen (1/5)
- Kanske bör bedömningen uppdelas på olika områden (såsom underhåll, byggande och planering) och göras av personer med olika kompetenser (1/5).
- Processen för bedömning kan utvecklas. För projektskissen kan t.ex. relevansen betygsättas, medan forskningsmetod och budget bara rimlighetsbedömas (ja/nej) (1/5)
- Vi ser för allvarligt på jäv. Personer i forskningsrådet som varit med som FOI-handläggare i tidigare faser av ett projekt har god insyn och bör få vara med och utvärdera projektförslag. (1/5)

Hur tycker du att tidsgränserna fungerat?

- Tidsgränserna har fungerat (5/5)
- De har inneburit koncentrerat arbete – vilket varit effektivt (3/5)
- Bättre framförhållning och planering kan hjälpa (2/5)
- Tydligare styrning av vad som ska bedömas kan hjälpa (1/5)

Vilka behov av förbättringar ser du?

- Det finns behov av en bra lösning för hur förslagen ska utvärderas (2/5).
- Trafikverket behöver kunna ta hand om frågor som är utveckling snarare än forskning (2/5)
- Vi behöver kunna hantera uppdragsforskning definierad av Trafikverkets behov så att vi verkligen efterfrågar den forskning vi behöver. (2/5)
  - I vissa områden behöver vi kunna upphandla uppdrag av den med störst kompetens, t.ex. att sammanställa kunskapsläget internationellt och identifiera hur TRV bör hantera frågan samt vilken ytterligare forskning som krävs.
  - Ska detta ske inom BBT?.

- Det finns behov av en bra lösning för vem som ska utvärdera (1/5)
- Det vore bra att koppla bedömningen till mål i inriktningsdokumenten (1/5)
- Vi behöver bättre möta kunskaps- och utvecklingsbehoven även på lång sikt - inte så starkt fokusera på dagens behov (1/5)

Har du ytterligare kommentarer?

- Det skulle kunna vara bra att använda internationella experter för att utvärdera hur vår utvärderingsprocess fungerar. (1/5)

Synpunkter på beredningsprocessen från CIR-dagen

Vid CIR-dagen den 28 januari presenterades bl.a. BBT:s nya beredningsprocess och en kort sammanfattning av preliminära resultat från intervjuerna. Därefter gavs utrymme för synpunkter och diskussion av den nya beredningsprocessen. Följande synpunkter frågeställningar framfördes (med svar från BBT inom parentes):

- Samfinansieringsfrågan är en viktig fråga. Det är viktigt att det är möjligt att samordna finansieringen med andra tänkbara medfinansiärer. T.ex. har BBT:s krav på när FOI-utförarnas samfinansiering ska vara beviljad inte varit i överensstämmelse med när det är möjligt att få besked om finansiering från SBUF.
- Den nya beredningsprocessen verkar otroligt bra!
- Vilka aspekter har påverkat vilka projekt som har beviljats finansiering?
(De projekt som gick vidare i första skedet adresserar en fråga som är av intresse för Trafikverket och branschen. De som inte gick vidare har antingen inte adresserat dessa frågor tillräckligt tydligt, eller så har projektskissen varit otydlig eller luddigt formulerad, eller så har man beskrivit vad man ska göra men inte varför.)
- Ingrid Petterson-utredningen föreslog att enbart tre myndigheter skulle dela ut forskningspengar, där Trafikverket inte var en av dessa. Detta skulle få stor påverkan på forskningen kopplat till byggbranschen. Hur har denna utredning påverkat BBT?
(BBT har inte hört att denna utredning skulle ha lett till något beslut. Trafikverket har framfört kritik mot utredningen. Den har hittills inte påverkat BBT.)